

Tampereen Asemakeskus ja Pohjoiskansi

Aukioiden ja puistojen yleissuunnitelmaluonnos - Versio B

25.04.2025

Loci
Maisema-
arkkitehdit

TAMPEREEN KAUPUNKI

2025

Tekijät:

© Loci maisema-arkkitehdit Oy.

Graafinen suunnittelu ja taitto: Loci maisema-arkkitehdit Oy.

Kartat, suunnitelmakuvat ja valokuvat: Loci maisema-arkkitehdit Oy, ellei toisin mainita.

Näkymäkuvat: Loci maisema-arkkitehdit Oy.

Sisällys

1. Johdanto	5
Työn tausta	5
2. Suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet	6
Työn tavoitteet	7
Kaavatilanne	7
Aiemmat suunnitelmat	8
Ympäristöhistoriallisesti arvokkaat ominaispiirteet	8
3. Yleissuunnitelma	10
Konsepti	11
Valo-olosuhteet	13
Toiminnot	15
Pyöräilyn ja jalankulun reitit	16
Huolto ja pelastus	17
Materiaalimaailma	18
Vihertaskut	19
Kasvillisuus	20
4. Osa-alueet	23
Asema-aukio	24
Asemapuisto	28

1. Johdanto

Työn tausta

Tämä työ käsittelee alueen julkisten ulkotilojen yleissuunnittelua, joka tehdään Tampereen asemakeskuksen ja suunnittelualueeseen lisätyn nk. Pohjoiskannan asemakaavamuutosten (kaava nro. 8640 ja 8975) pohjaksi.

Rautatieasemaa sekä siihen liittyviä rakennuksia ja ulkotilaa koskenut Asemakeskuksen yleissuunnitelma valmistui 2019. Yleissuunnitelmassa määriteltiin yleispiirteisesti alueen potentiaalia kuvaava visio tavoitteista ja rakentumisesta. Alueelta on laadittu useita selvityksiä asemakaavan suunnittelun lähtötiedoksi. Vuoden 2019 yleissuunnitelman rinnakkaistyöksi Tampereen kaupunki tilasi vaihtoehtoisen yleissuunnitelman alueesta Studio Daniel Liebeskindiltä (SDL) vuonna 2023. Julkisten ulkotilojen suunnitelma liittyy kiinteästi rakennusten pihatiloihin, joiden asemakaavallista suunnittelua on tehty rinnakkain tämän työn kanssa.

Tampereen kaupungin tavoitteena on lisätä asumista ja työpaikkoja keskustan elinvoiman vahvistamiseksi. Aseman ympäristöä kaavoitetaan vaiheittain.

Tässä työssä käsitellyt ulkotilat sijaitsevat asemakaavan ensimmäisen vaiheen alueella. Ensimmäisessä vaiheessa rakentamisen määrä on 120 000 k-m² ja rakentaminen on tarkoitus saattaa valmiiksi vuoteen 2028-2030 mennessä.

Asemakeskuksen edustalle, Hämeenkadun päätteeksi, sijoittuu uusittava Asema-aukio ja uusi Asemapuisto, jotka muodostavat asemakeskuksen keskeisen julkisen ulkotilan. Asema-aukio liittyy pohjoispäästään ympäristöhistoriallisesti arvokkaaseen Posteljoonipuistoon. Asemapuiston ympärille rakennetaan uusia asuin-, toimisto- ja liikerakennuksia.

Asemapuisto muodostaa merkittävän kävely-yhteyden alueen eteläpuolella sijaitsevalle Nokia Arenalle. Puiston korko nousee asemapuiston tasosta noin +91 mpy noin tasolle +106 mpy, jossa liitytään Tampereen Kannen pohjoisreunaan. Asemapuisto rakennetaan puiston pohjoispäätä lukuun ottamatta kannelle ja sen alle sijoittuu tiloja. Alue asemakaavoitetaan puistoksi.

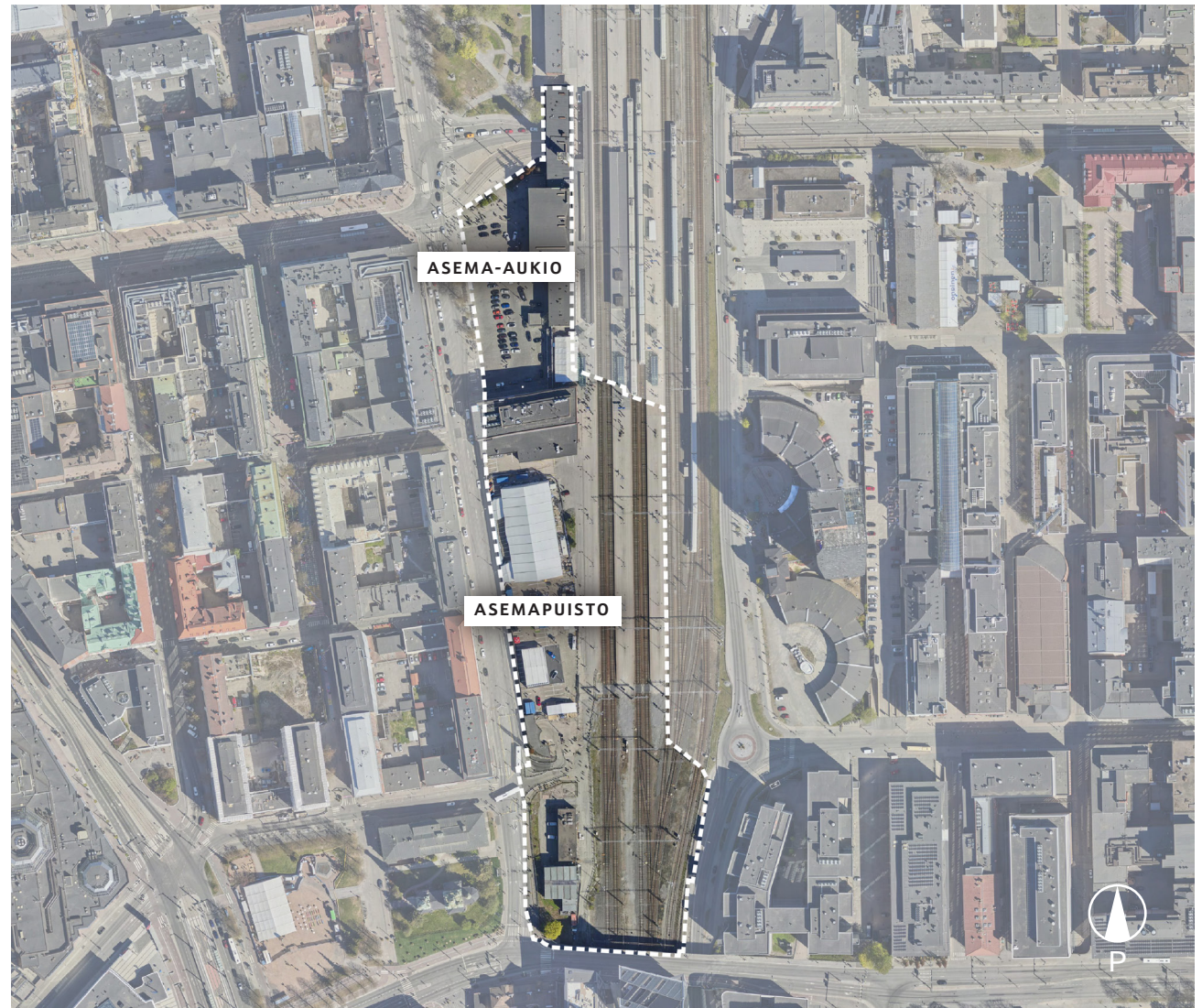
Tämän julkisten ulkotilojen yleissuunnitelman on laatinut LOCI maisema-arkkitehdit Oy; Pia Kuusiniemi ja Felix Bourgeau avustajinaan, Ahti Launis, Sanni Aalto, Razen Nazar, Essi Salmi, Anni Virolainen ja Sonja Saari. Tampereen kaupungin puolesta työtä on ohjannut ohjausryhmä; Mikko Siitonen, Eveliina Hyvönen, Iina Laakkonen, Anna Levonmaa, Timo Koski ja Katja Seimelä. Työn kanssa rinnakkain on laadittu yleissuunnitelmaa, josta ovat vastanneet SDL ja rakennussuunnittelua, josta on vastannut Arco. Työn aikana on laadittu useita muita selvityksiä asemakaavoitusta varten.

2. Suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet

Suunnittelualue sijaitsee yhdessä Tampereen keskeisimmistä paikoista - Tampereen rautatieaseman vieressä. Suunnittelualueita reunustavat rautatieaseman päärakennus ja aseman kellotorni ovat tärkeitä maamerkkejä ja ne ovat näkymänpääte kaupungin pääkadulle Hämeenkadulle.

Rautatieasema ja sen ympäristö ovat muuttumassa voimakkaasti. Aseman eteläpuolelle rakennetaan uusia asuin-, toimisto- ja liiketiloja sekä uutta julkista ulkotilaa.

Suunnittelualueella pyritään sovittamaan yhteen olemassa olevat rakennus- ja ympäristöhistorialliset arvot sekä uusi korkea rakentaminen. Asema-aukio säilyy avoimena 30-luvun henkeä huokuvana kaupunkitilana, ja siitä etelään jatkuvasta Asemapuistosta tulee uusi puistomainen kaupunkitila.

Ilmakuva vuodelta 2022.
Tampereen kaupunki.

Työn tavoitteet

Työn tavoitteena on ollut laatia julkisen ulkotilan yleissuunnitelma asemakaavoituksen ja tarkemman jatkosuunnittelun pohjaksi. Työssä on tarkasteltu asemakeskuksen julkisen ulkotilan kokonaisuutta ja osa-alueita, joita ovat Asema-aukio ja Asemapuisto. Tavoitteena on ollut luoda maisemakonsepti, joka on luontevaa jatkumoa Asemakeskuksen toiselle yleissuunnitelmalle ja muodostaa saumattoman kokonaisuuden rakennusten pihatilojen kanssa.

Laadullisena tavoitteena on ollut muodostaa virkistysellinen puisto- ja aukiokokonaisuus, joka muodostaa vehreää, miellyttävää ja toimivaa kaupunkitilaa. Työssä on määritelty muodostettavien puistojen rajaukset, alueen läpi kulkevat reitit ja alueen kaupunkivihreän luonne.

Työssä on tutkittu keinoja ja mahdollisuuksia ilmeeltään vehreän ulkotilan luomiseksi. Tavoitteena on löytää ratkaisut, joilla kaupunkivihreää – myös isoja puita – saadaan lisää Tampereen aseman ympäristöön. Kasvillisuusratkaisuihin on otettu kantaa periaatetasolla ja määritelty teknisiä reunaehdotuksia ja alustavia ratkaisuja istutusten toteuttamiseen haastavassa ympäristössä.

Alueen toiminnallisuutta on tarkasteltu mitoituksen ja puistotoimintojen osalta huomioiden Nokia Arenan tapahtumaliikenne, puiston oleskelun paikat, läpikuljettavuus, huoltoliikenne ja mahdollisten kaupallisten toimijoiden sekä pelastustoimen tarpeet.

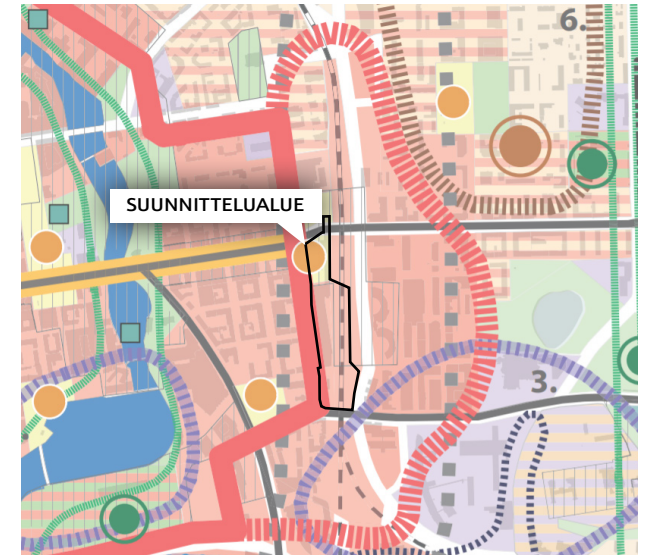
Tavoitteena on ollut, että suunnitelman pohjalta on mahdollista määritellä asemakaavaan tarvittavat yleisten viheralueiden aluevaraukset sekä näihin liittyvät asemakaavamerkinnot ja -määräykset. Lisäksi tavoitteena on ollut, että konsepti ja ratkaisut sopivat aukoiden ja puistojen toteutussuunnitelmien pohjaksi. Työ on tehty rinnakkain asemakaavoituksen, liikenne- ja katusuunnittelun sekä asemakaavan viitesuunnitelman kanssa.

Kaavatilanne

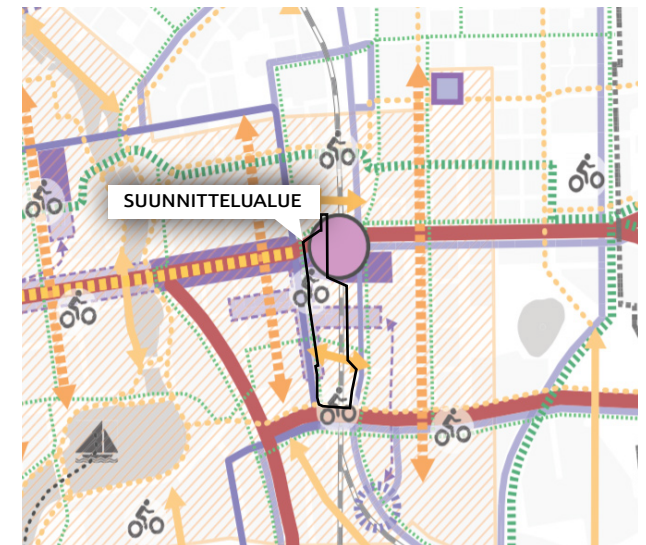
Alue kuuluu Tampereen keskustan strategisen osayleiskaavan (KSO-YK) alueeseen, joka on tullut voimaan 2.6.2017. Maankäyttökartassa Posteljoonipuisto ja Asema-aukio on merkitty kehitettäväksi toriksi tai aukioksi. Muut alueet ovat keskustatoimintojen aluetta. Selvitysalue on määritelty korkeaan rakentamiseen soveltuvaksi vyöhykkeeksi ja kuuluu ydinkeskustan laajentumisvyöhykkeeseen. Liikennettä koskevassa kartassa alue on merkitty asemakeskukseksi, keskustan eri liikennemuotojen solmukohtaksi. Alue on kokonaisuudessaan esitetty kävelykeskustana kehitettävänä hitaan liikkumisen alueena. Rautatienkadulle ja Itsenäisyydenkadulle on merkitty keskustan pyöräilyn pääreitti. Asema-aukiolle on merkitty keskitetty pyöräpysäköinti. Hämeenkadun, Itsenäisyydenkadun ja asemarakennuksen alla on maanalaisista pysäköintiä, ja sen laajentumiseen Rautatiekadun ja selvitysalueen eteläosassa olevan pysäköintilaitoksen alle on varauduttu.

Alueen voimassa oleva asemakaava on peräisin kahdelta eri vuodelta. Asemakaavassa nro 5750 vuodelta 1981 nykyisen pysäköintilaitoksen alue on merkitty kaavamerkinnot KPY-1, eli liike- ja toimistorakennusten sekä yleisten pysäköintilaitosten korttelialueeksi. Asemakaavassa nro 6659 vuodelta 1988 asema-aukio, asemarakennusten alue ja rautatien alue on merkitty merkinnällä LR rautatiealueeksi. Asemarakennuksen itäpuolelle, rautatien alle on merkitty kevyen liikenteen tunnelialue, jonka yhteyteen saa rakentaa maanalaisia liiketiloja. Asemakaavassa nro 8924 vuodelta 2023 Posteljoonipuiston alue on merkinnällä VP-10 eli historiallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävä puisto. Puiston suunnittelussa tulee huomioida alueen sijainti, maisemallinen merkitys ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen. Puiston itäosassa on varaus maanalaisen tilan yhteydelle, pkui-1, joka sallii alueelle maanalaisiin tiloihin johtavan portaan, hissien ja tekniikkakuiluja. Rautatienkatu ja Itsenäisyydenkatu ovat katualueita.

Käynnissä on uuden asemakaavan tekeminen koko alueelle. Suunnittelualan kaavamerkinnot tulevat muuttumaan. Tämän työn yhtenä tarkoituksena on antaa suuntaviivat uuden asemakaavan kaavamerkinnoille julkisten ulkotilojen osalta.

Ote Tampereen keskustan osayleiskaavasta. Maankäyttökartta. 2017. Tampereen kaupunki. Kuvaan on lisätty suunnitteluala sinisellä katkoviivalla.

Ote Tampereen keskustan osayleiskaavasta. Liikennekartta. 2017. Tampereen kaupunki. Kuvaan on lisätty suunnitteluala punaisella katkoviivalla.

Aiemmat suunnitelmat

Selvitysalue on osa Asemakeskus-hanketta ja Pohjoiskannan hanketta, joka on Tampereen keskustan merkittävimpiä strategisia liikenne- ja rakentamishankkeita lähivuosina. Asemakeskuksen lähtökohtana on visio kaikkien kulkumuotojen hyvin toimivasta solmukohdasta, joka on vetovoimainen liike-elämän, työpaikkojen, palveluiden ja asumisen keskittymä. Tavoitteena on samalla luoda korkeatasoista kaupunkiarkkitehtuuria. Vuonna 2014 Tampereen kaupunki järjesti yhdessä Liikenneviraston, Senaatti-kiinteistöjen ja VR-Yhtymä Oy:n kanssa kilpailun Tampereen aseman seudun suunnittelusta. Suunnittelukilpailun tulokset julkistettiin 2.10.2014. Kilpailun tuomaristo piti ehdotuksista kehityskelpoisimpana tanskalais-suomalaisen kilpailuryhmän työtä nimeltään ReConnecting Tampere. Aluetta koskeva kaavamuutostyö on käynnistynyt 2016. Kilpailuryhmän laatima jatkotarkastelu valmistui huhtikuussa 2017, jonka pohjalta käynnistettiin hankkeen yleissuunnittelu. Yleissuunnitelma laadittiin vuosina 2017–2020 Tampereen kaupungin, Vöyläviraston, VR-Yhtymän ja Finnpark Oy:n yhteissuunnitteluhankkeena.

Tampereen keskustassa vuonna 2017 käynnistynyt raitiotielinjan rakentaminen valmistui asema-alueen osalta alkuvuodesta 2020. Itsenäisyydenkatua levennettiin aseman edustalla ja näin Posteljoonipuiston eteläreuna muureineen siirtyi noin 3 m pohjoisemmaksi. Puiston eteläreunan lehmusrivi jäi kadun levennyksen alle. Posteljoonipuiston yleissuunnitelma hyväksyttiin vuonna 2023. Puiston kunnostus tulee ajankohtaiseksi, kun Itsenäisyydenkadun ratasilta uusitaan. Raitiotien valmistumisen myötä Itsenäisyydenkadun järjestelyt muuttuivat. Ajoneuvoliikenne on siirtynyt pohjoiseen tunneliaukkoon ja raitiotieliikenne käyttää eteläistä tunneliaukkoa.

Ympäristöhistoriallisesti arvokkaat ominaispiirteet

Suunnittelualueesta Asema-aukio kuuluu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009) Tampereen rautatieasema ja veturitallit. Tampereen rautatieasema mainitaan maailmansotien välisen ajan merkittävimpiin kuuluvana asemarakennushankkeena Suomessa. Asema muodostaa kaupunkikuvallisesti merkittävän päätteen ruutukaavakaupungin halki kulkevalle Hämeenkadulle. RKY-alueen rakennuskannasta mainitaan merkittävimpinä asemarakennuksen lisäksi radan itäpuolella sijaitsevat veturitallit, jotka eivät kuulu tämän selvityksen tarkastelualueeseen. Selvitysalue rajautuu lännessä Tampereen Hämeenkadun, Hämeen sillan ja Keskustorin RKY-alueeseen.

Suunnittelualueelta on tehty Ympäristöhistoriallinen selvitys (Maise-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2020). Selvityksessä on kartoitettu alueen maisemarakentamisen historiaa ja suunnitteluvaiheita sekä arvioitu ympäristöhistoriallisia arvoja. Lisäksi selvityksessä annetaan suosituksia alueen suunnittelulle.

Selvityksessä todetaan tärkeimmiksi arvoiksi 1930-luvun tunnelmaa välittävä avoin kaupunkitila, Rautatieasema Hämeenkadun näkömälinjan päätteenä sekä säilyneet puut katujen varsilla ja Posteljoonipuistossa.

Kehittämisperiaatteita selvityksen mukaan ovat avoimen rauhallisen aukion säilyttäminen ja uudistaminen rautatieaseman edessä, sekä etelään jatkuvan uuden julkisen ulkotilan kehittäminen asemapuistona. Lisäksi selvityksessä korostetaan, että on tärkeää parantaa yhteyksiä julkisista ulkotiloista suoraan laiturialueelle.

Tässä työssä on pyritty säilyttämään ympäristöhistoriallisessa selvityksessä määriteltyjä arvoja ja tavoitteena on ollut suunnitelma, joka vastaa mahdollisimman hyvin esitettyihin kehittämisperiaatteisiin.

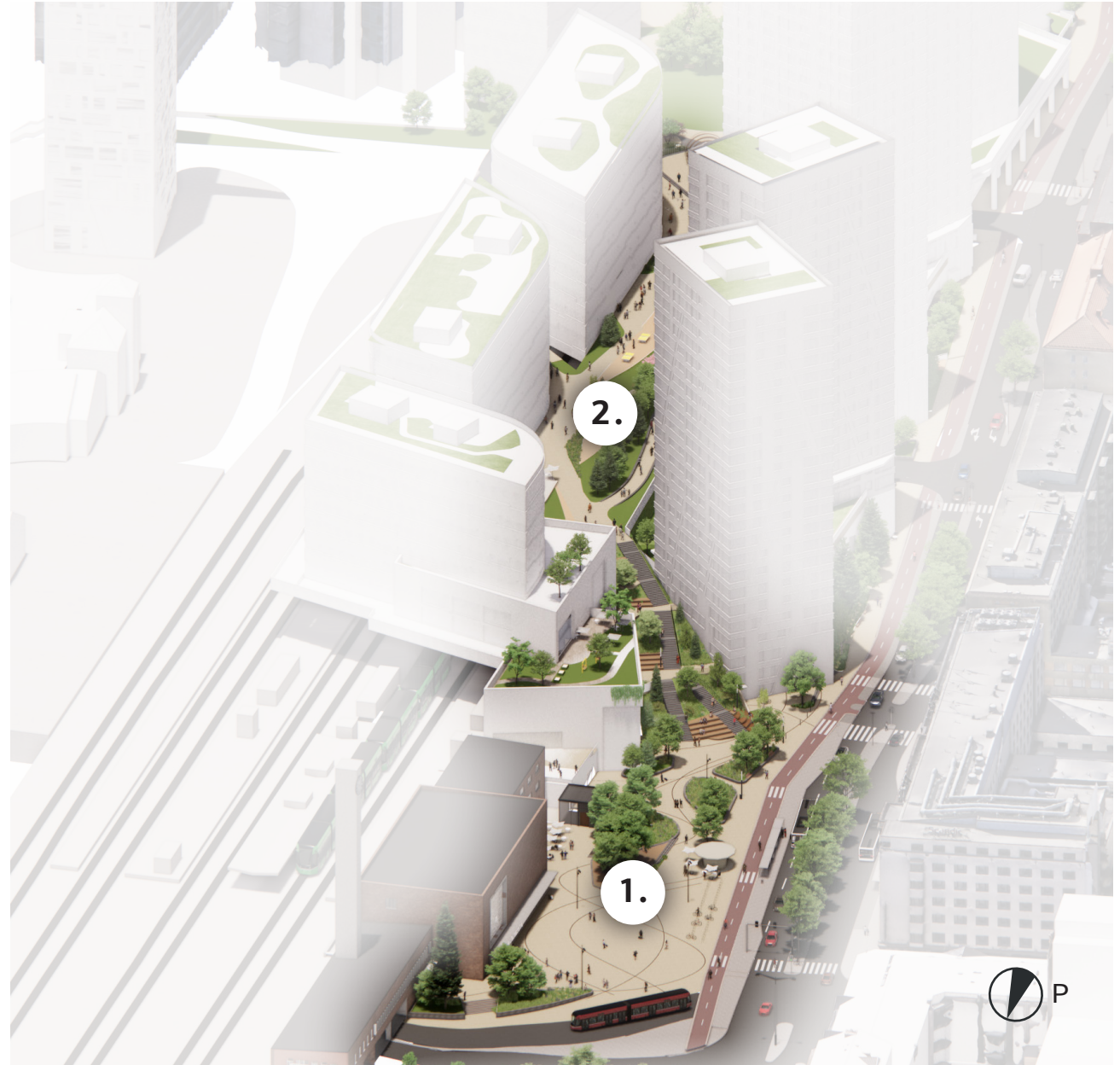

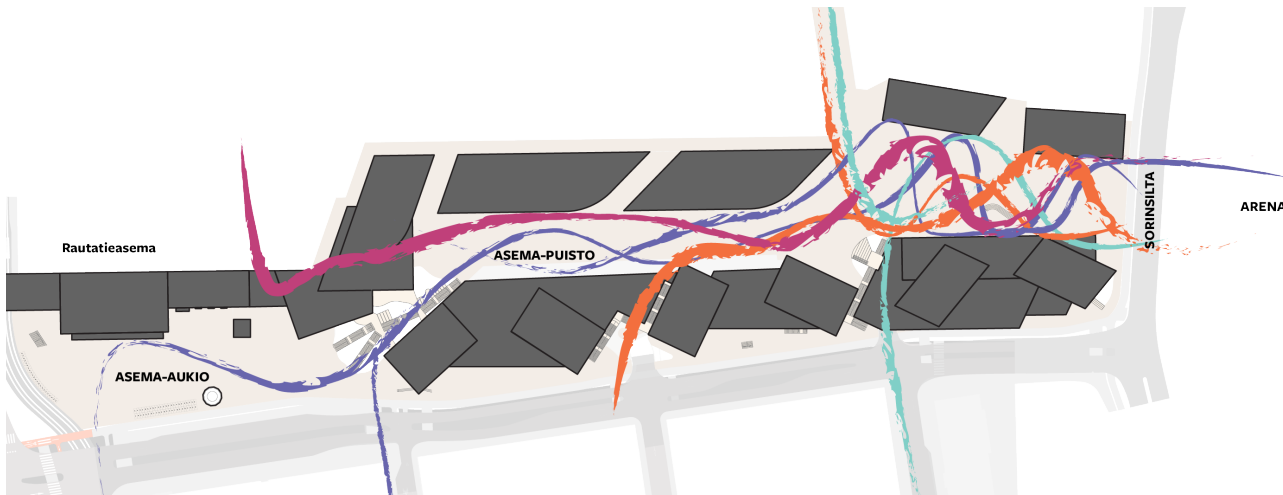
3. Yleissuunnitelma

Suunnittelualue käsittää Tampereen rautatieaseman länsi- ja eteläpuoliset julkiset ulkotilat Rautatienkatuun ja Sorinsiltaan asti. Suunnitelma jakautuu kahteen osa-alueeseen, jolla on erilaiset luonteet ja eri tavoitteet. Tarkemmat suunnitelmat osa-alueista esitellään luvussa 4.

1. Asema-aukio säilyy avoimena. Tavoitteena on vahvistaa 1930-luvun henkeä ja arvokkuutta. Aukion itälaidalla sijaitsevat rakennukset luovat voimakkaasti ilmettä, joten tila asemarakennuksen edessä on jätetty avoimeksi. Ajoneuvoliikenne ml. taksi- ja saattoliikenne sekä autojen pysäköinti poistuvat aukiolta. Pyöräpysäköinti sijoittuu aukion länsilaidalle pyörätien viereen ja rakenteelliseen pyöräpysäköintilaitokseen.

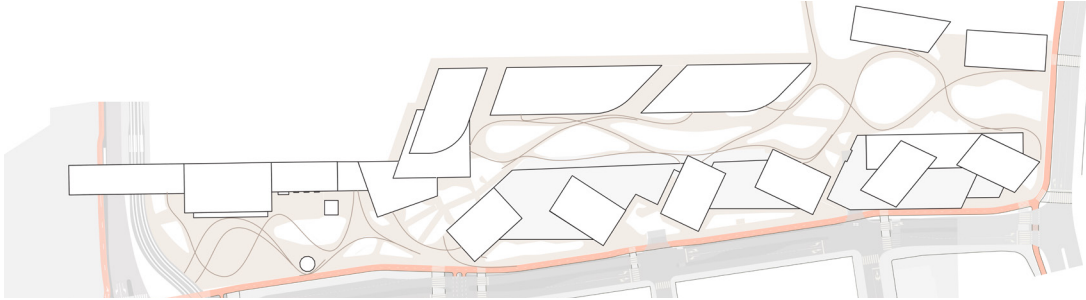
2. Asemapuisto on pitkä puistoakseli, joka yhdistää Asema-aukion ja Nokia Arenan tapahtumakeskuksen. Reitit ja vehreä kasvillisuus virtaavat läpi puistoaukion, joka nousee voimakkaasti aukion tasolta +92 kansialueen tasolle 105. Suurin osa Asemapuistosta rakennetaan kansirakenteen päälle. Kannelle sijoittuu merkittävin osa Asemapuiston oleskelu- ja virkistysalueista.

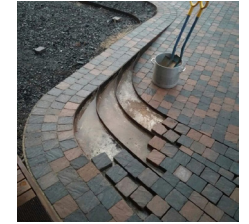
Suunnitelman konsepti

Projektin tilakonsepti perustuu virtaaviin ja haaroittuviin kulkureitteihin, jotka parantavat turvallisuutta sekä sujuvoittaa väkijoukkojen liikkumista ohjaamalla ihmisiä eri sisäänkäynneille, kulkuyhteyksille, portaisiin ja hisseille. Väkijoukon haarautuminen usealle reitille vähentää ruuhkia, mahdollistaa tasaisen liikevirran sekä luonnollisen nopeusvaihtelun. Suunnitelman virtaavat kulkureitit eivät vain paranna liikkumista, vaan niiden väleihin muodostuu houkuttelevia viheralueita, jotka yhdistävät saumattomasti vihreän ympäristön sekä toiminnallisen tilan. Kulkureittien suunnittelu perustuu tutkimukseen väkijoukkojen käyttäytymispsykologiasta, jalankulkudynamiikasta ja hätäevakuoinnista, taaten sekä turvallisen että esteettisesti miellyttävän ympäristön.

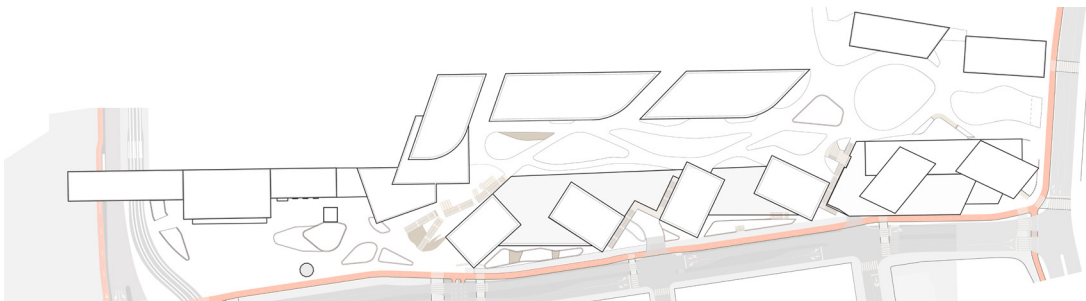
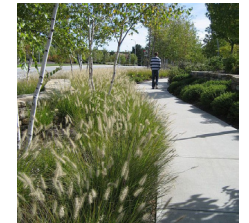
Virran lailla mutkitteleva pinta

Eri osa-alueita yhdistää kiveyspinta, joka aaltoilee ja kiemurtelee loivasti kuin joki. Pinta on toisaalta kuin laskostuva kangas, joka oikenee rauhallisen arvokkaasti rautatieaseman edessä.

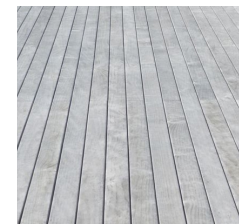
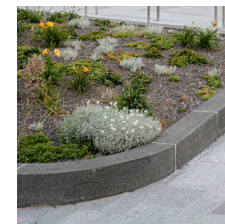
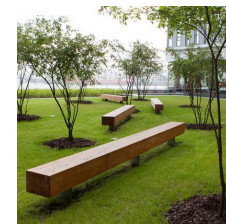
Aaltoileva monilajinen kasvillisuus

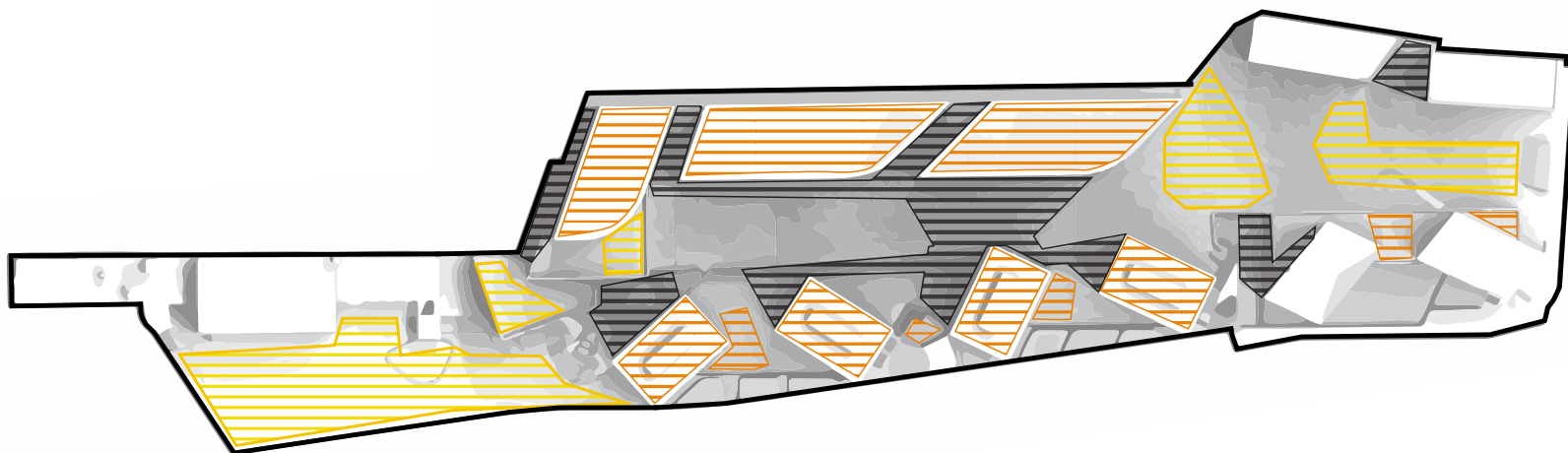
Istutetut alueet aaltoilevat kiemurtelevan reitistön mukana kuin joen rantakasvillisuus. Kasvillisuus muodostuu monilajisista perenna- ja heinäistutuksista ja on näyttävää ympäri vuoden. Kevään avaavat iloiset sipulikukat, perennojen ja kesäkukkien loisto jatkuu myöhään syksyyn, jolloin kirsikkapuiden ja vaahteroiden syysvärit loistavat. Talvella maisemassa ilahduttavat ikivihreät perennat ja talventörröttäjät.

Rajaavat elementit

Reittien varrella olevat vehreät saaret on rajattu tummalla luonnonkivellä selkeiksi kokonaisuuksiksi, joiden yhteydessä "reitlin rannalla" on istuskelulaitureita ja istuskeluportaita.

Valo-olosuhteet

Alueen eri osa-alueiden valo-olosuhteet vaihtelevat. Asema-aukio on hyvin aurinkoinen – jopa paahteinen. Asemapuisto sen sijaan on varjoisempi. Se saa suoraa auringonvaloa vain 1–2 tuntia keskipäivällä.

Ulkotilan valo-olosuhteet on huomioitu suunnittelussa, oleskelupaikkoja ja terasseja on sijoitettu mahdollisimman monipuolisesti päivä-, iltapäivä- ja ilta-aurinkoon. Kasvillisuus valitaan kasvupaikkojen valo-olosuhteiden mukaan.

Julkiset alueet, joille kohdistuu eniten auringon valoa

Yksityiset alueet, joille kohdistuu eniten auringon valoa

Ulkoalueet, jotka tarvitsevat erityisesti valaistusta

1.TOUKOKUUTA 9.00

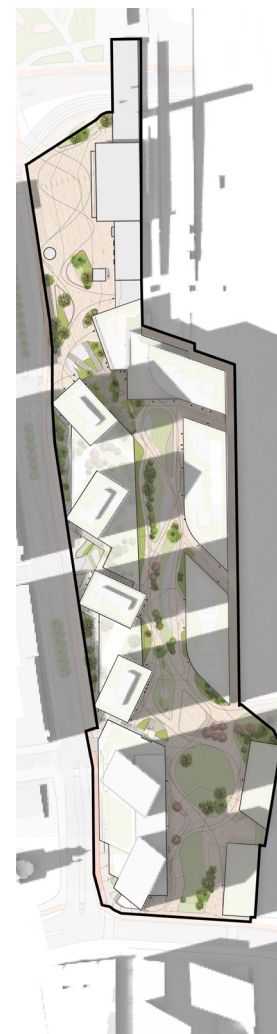
1.TOUKOKUUTA 10.30

1.TOUKOKUUTA 12.00

1.TOUKOKUUTA 13.30

1.TOUKOKUUTA 15.00

1.TOUKOKUUTA 16.30

Toiminnot

Asemakeskukseen liittyvien ulkotilojen toiminnot painottuvat oleskeluun. Julkinen oleskelu painottuu valo-olosuhteiltaan parhaimpiin paikkoihin, joille tulee päivän mittaan suoraa auringonvaloa keväästä pitkälle syksyyn.

Laaja avoin aukio aseman pääsisäänkäynnin edessä pysyy avoimena, mutta sen eteläpuolelle varataan alue tapahtumille. Alueella on tekniikkavaraukset niin esityksille kuin väliaikaisille ruokakojuille.

Puistotoiminnot

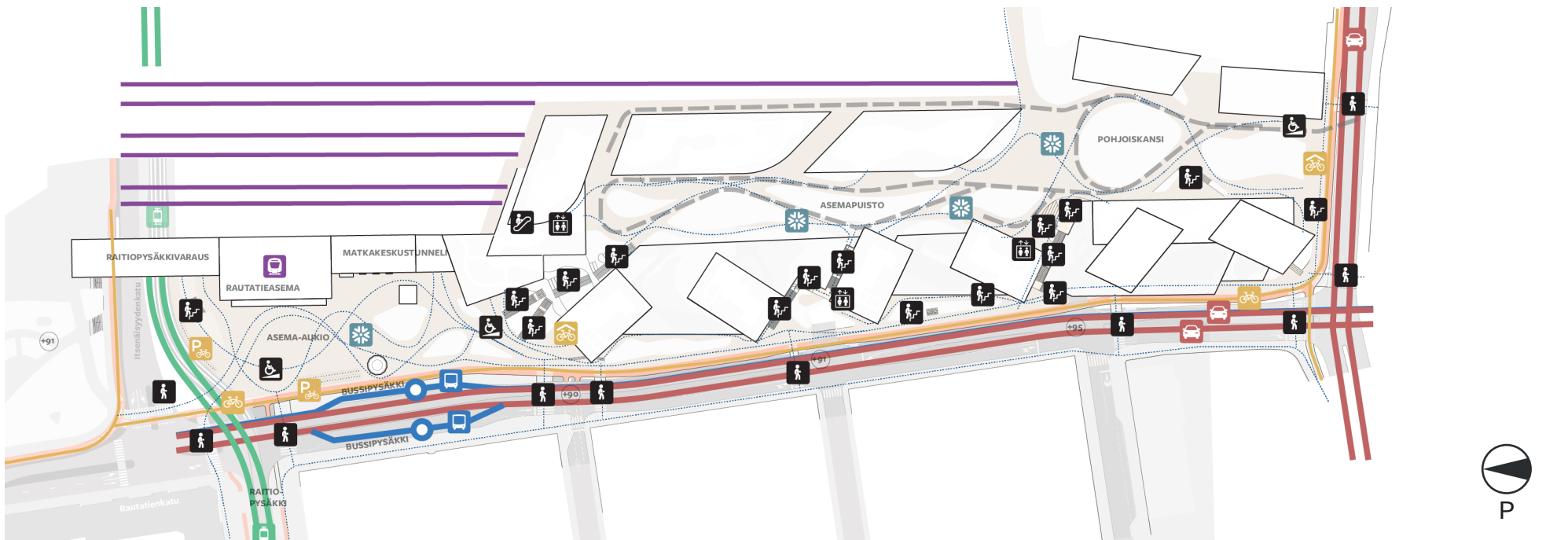
- Piknikpöydät
- Pingis
- Pelipöydät
- Monitoiminurmi
- Tapahtuma-alue
- Kaupunkikeinu
- Istuskelualue, penkkejä
- Oleskelualue
- Kohtaamispaikka
- infopiste

Kasvillisuus ja hulevedet

- Vihreä reuna
- Monimuotoinen kasvillisuus
- Varjostava kasvillisuus
- Kukkiva kasvillisuus
- Luontokosketus
- Pölyttäjien tukeminen
- Hulevesien viivytys
- Sadepuutarha

Palvelut

- Ravintola
- Kahvila
- WC
- Taidenäyttelytila
- Katuruoka ja virvokkeet
- Ostokset
- Hotelli
- Terassi

Pyöräilyn ja jalankulun reitit

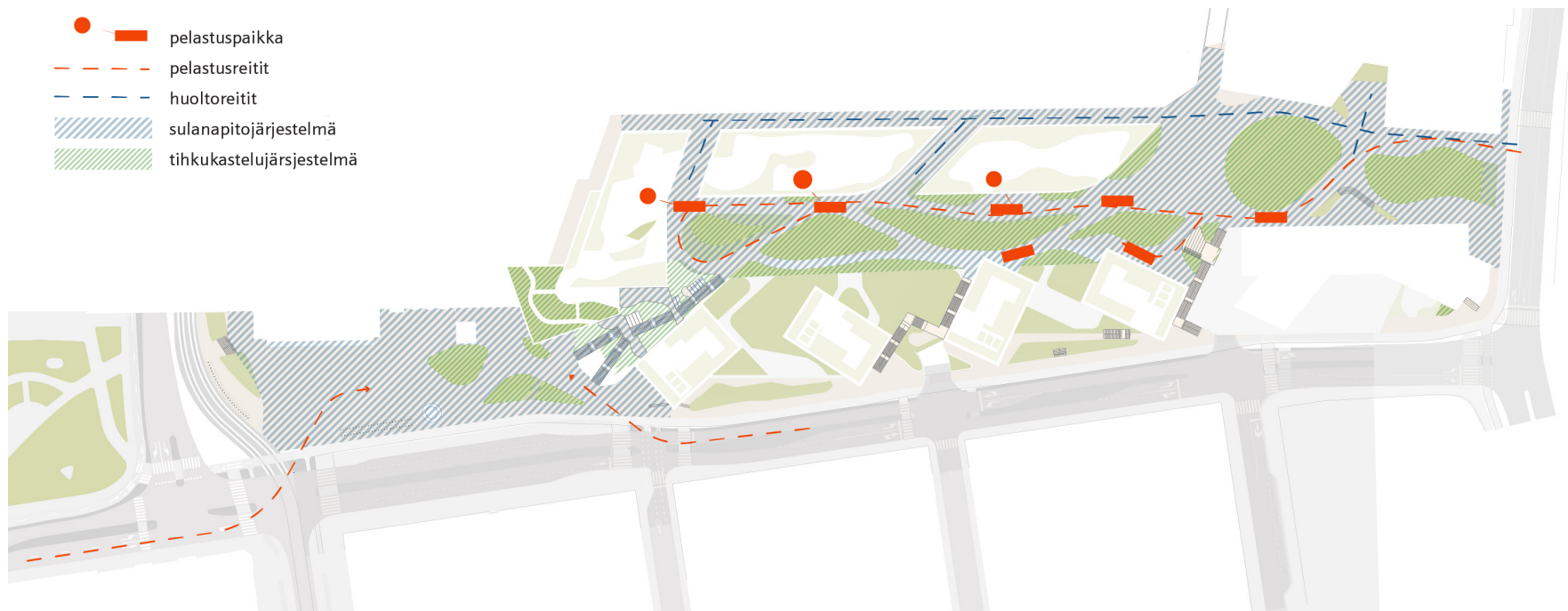
Asemakeskuksen ulkotilat sijaitsevat liikenteellisessä solmukohdassa. Itsenäisyydenkadun alikulku, Asematunneli ja Matkakeskustunneli yhdistävät Tampereen ydinkeskustan itäiseen kantakaupunkiin. Alue on joukkoliikenteen vilkas solmukohta, jossa kauko- ja lähijunaliikenne, raitiotieliikenne ja paikallisbussiliikenne kohtaavat. Aseman eteläpuolella sijaitseva Nokia Arena tuo tapahtumien aikaan suuria ihmisvirtoja alueelle. Suunnittelualueella on siten huomattavan paljon jalankulun ja pyöräilyn läpikulkuliikennettä, minkä vuoksi kulkureitit ovat leveitä ja selkeitä.

Alueen läpi kulkee vaihtelevia kävelyreittejä. Reittien esteettömyys toteutuu hisseillä, joiden lisäksi tarjolla on porras- ja liukuporras-yhteyksiä. Linja-auto- ja raitiotiepyysäkeiltä pääsee kulkemaan asemalle sekä Asemapuiston ja Pohjoiskannan läpi esteetöntä reittiä. Koska korkeuserot ovat suuret, on Asema-aukion tasolta (+92) julkinen hissiyhteys Asemapuiston kansitasolle (+105). Lisäksi Otava-

lankadun risteyksestä tasolta +91 sekä Suvantokadun risteyksestä tasolta +95 on julkinen hissiyhteys Asemapuiston tasolle +105. Asema-aukion ja Asemapuiston reiteillä on ohjaavat raidat ja portaissa Tampereen suunnitteluohjeiden mukaiset varoitusalueet sekä väri-contrastiraidat.

Pyöräpysäköintialueet (yht. lähes 120 runkolukittavaa paikkaa) ja kulku maanalaiseen pyöräpysäköintilaitokseen on sijoitettu pyörätien välittömään läheisyyteen, jotta jalankulun kanssa risteävää pyöräliikennettä olisi mahdollisimman vähän.

	Suojatie		Junaraidetie
	Kävelyreitti		Raitiotie
	Portaat		Bussireitti
	Liukuportaat		Autotie
	Hissi		Huolto- ja pelastusreitit
	Esteetön luiska		Lumitila
	Pyörätie		
	Pyöräteline		
	Pyöräkatos		

Huolto ja pelastus

Koska Asema-aukion ja -puiston reitit ovat leveitä, huolto- ja pelastusajo on helppo järjestää. Suurin osa hälytysajosta tulee pohjoisen suunnasta ja pääsee ajamaan Asema-aukiolle Hämeenkadun ja Rautatienkadun risteyksestä. Johtuen risteuksen vilkkaasta jalankulusta, muu kuin kiireellinen hälytysajo ohjataan alueelle Asema-aukion lounaiskulmasta, Rautatienkadun bussipysäkkien eteläpuolelta.

Pelastusajoneuvot sekä puiston huoltoajo voi tarvittaessa kulkea puiston läpi kansitasolla. Pelastus- ja huoltoajoyhteys Asemapuistoon ja kannelle on Kalevantieltä Sorinsillalta. Toimistorakennuksen huoltoajoneuvot voivat kulkea rajatulla alueella kansitasolla. Lisäksi Rautatienkadulta Suvantokadun risteyksestä on ajoyhteys Asemapuiston ali laitureille.

Aukiolle ja puiston tärkeimmille reiteille asennetaan sulanapitojärjestelmä sekä istutusalueille tihkukastelujärjestelmä, mikä helpottaa intensiivisessä käytössä olevan alueen ylläpitoa.

Materiaalimaailma

Alueen materiaalimaailma on rauhallinen ja lämmin. Rautatieaseman tiilinen julkisivu ja uuden rakentamisen materiaalit luovat taustan uusille ja kehitettäville ulkotiloille. Tavoitteena on lämminhenkinen väri- ja materiaalimaailma, joka on samalla sekä arvokas että maanläheinen.

Asema-aukion ja -puiston kiveysten materiaali on pääosin vaaleaa lämpimänkeltaista luonnonkivilaattaa - esimerkiksi graniittia. Virtaava kuvio luodaan eri sävyisillä kivilaaduilla, pintakäsittelyillä ja ladonnoilla.

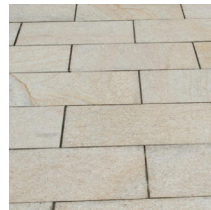
Reunakivet ja reunamuurit ovat tummaa graniittia. Vahvalla kontrastilla kiveyksen ja reunojen välillä luodaan selkeästi hahmotettavaa ja saavutettavaa julkista kaupunkitilaa.

Kalusteet ja varusteet ovat pääosin tummanharmaaksi maalattua metallia. Istuskelukivet ovat tummanharmaata kuitubetonia tai graniittia. Kalusteiden selkeä kontrasti auttaa tilan ja oleskelupaikkojen hahmottamisessa ja tumma väri luo arvokasta tunnelmaa.

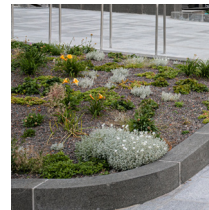
Kuvassa asema-aukion nykytilä. Aukion nykyisen reunapuuston säilyttämistä tutkitaan jatkosuunnittelussa.

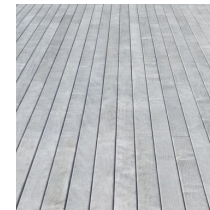
VIRTAAVA KIVEYSPINTA

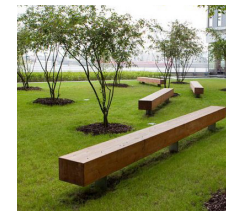
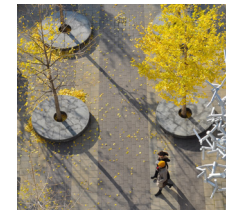
REUNAT

ISTUSKELULAITURIT

KALUSTEET

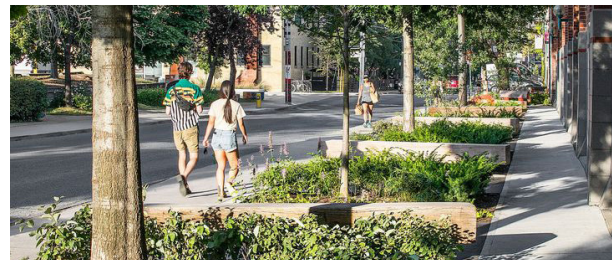
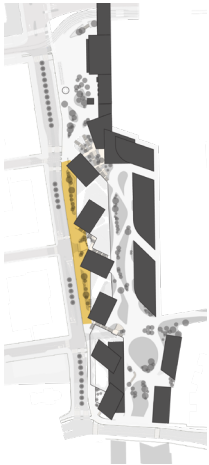

Vihertaskut

Rautatienkadun katualueen vihertaskut toimivat monikäyttöisinä puskurivyöhykkeinä, jotka erottavat vilkkaat autokaistat ja pyörätien liikehuoneistojen edustoista. Noin 3 metriä leveät pitkittäis-suuntaiset sadepuutarhat on suunniteltu hallitsemaan sadevesivalumia, vähentämään kaupunkitulvia sekä parantamaan ilmanlaatua ja kaupunkitilan viihtyisyyttä.

Hulevesien hallinnan ohella vihertaskut muodostavat muuten ah-taille tonteille paikan, johon on mahdollista istuttaa suuria puita. Kasvilajeiksi valitaan yhdistelmä kotimaisia ja kestäviä kasvilajeja (pensaaita, heiniä, perennoja ja puita), jotka luovat hyvin kosteissa olosuhteissa viihtyvän, hiiltä sitovan ja epäpuhtauksia suodattavan monikäyttöisen maiseman.

Pienet ylityssillat mahdollistavat jalankulkijoiden liikkumisen näiden vihertaskujen poikki häiritsemättä niiden ekologista toimivuutta. Viheralueet luovat urbaanin toiminnan ja luonnon välille rajapinnan.

Kasvillisuus

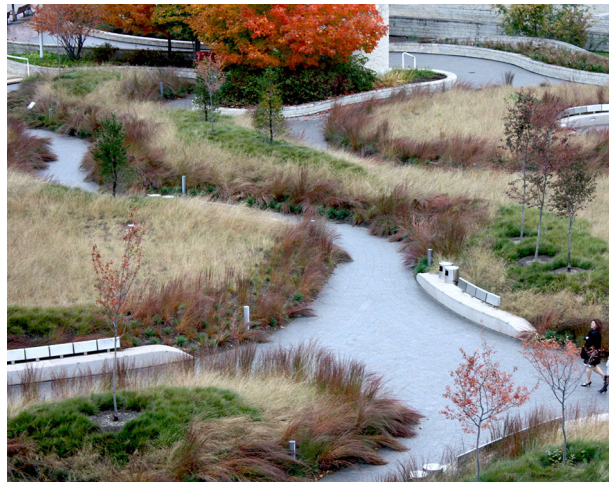
Kasvupaikkojen olosuhteet vaihtelevat alueella paljon. Pohjoisessa asema-aukio on paahteisen aurinkoinen, mutta Asemapuisto etenkin kapeimmilta osiltaan saa suoraa auringonvaloa vain vähän. Asemapuistosta suuri osa rakennetaan kannen päälle, jolloin puiston kasvillisuus toteutetaan kasvikkatorakenteena. Kansirakentaminen aiheuttaa kasvillisuudelle haasteita sillä juuret eivät saa maaperästä kapilaarisesti nousevaa vettä. Niinpä kansialueen istutusalueille tarvitaan tiikkukastelujärjestelmä.

Asema-aukion laidoille istutetaan suuria puistopuita kuten vaahteroita ja jalopähkinöitä. Aukiolle laskeutuu Asemapuiston portaita monilajiset perenna- ja heinäistutukset, joiden lajit valitaan valo-olosuhteiden mukaan. Lajeissa suositaan lajikkeita, jotka ovat näyttäviä ympäri vuoden kuten talventörröttäjiä ja ikivihreitä perennoja. Asemapuiston varrelle istutetaan myös kukkivia puita kuten kirsikoita.

Viheralueiden hoitoluokka suunnittelualueella on R1 (RAMS) – Rakennettu arvoviheralue.

Asemapuiston ja Asema-aukion kannelle rakennettavien osuuksien kasvillisuutta.

ASEMA-AUKIO

ASEMAPUISTO

AURINKOISEN PAIKAN KASVIT, SUURET PUUT

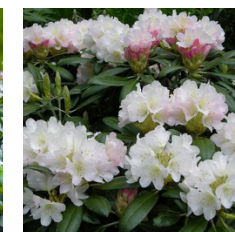
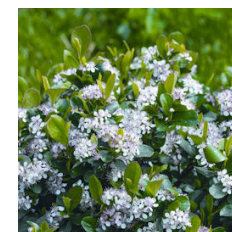
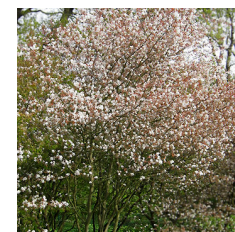
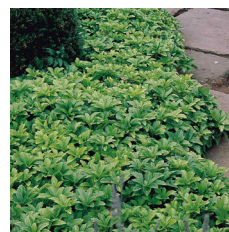
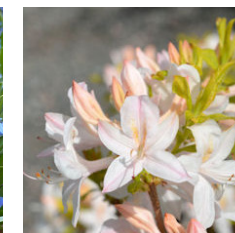
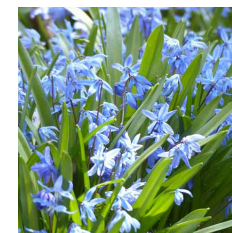
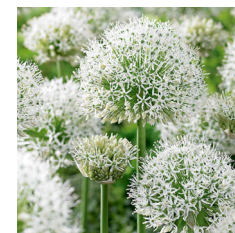
KUKKIVAT PUUT

VIRTAAVA TILA

VARJO JA PUOLIVARJO

- Varjoperenna
- Pensaat
- Niitty
- Nurmi
- Perenna ja istutusten suoja-aita
- Pihojen viheralueet

- Istutettava lehti-/ havupuu
- Istutettava kukkiva pienpuu
- Istutettava katupuu, runkosuoja ja maaritilä

4. Osa-alueet

Asema-aukio

- 1930-luku
- RKY
- solmukohta
- avoimet näkymät
- keskipiste
- kohtaus- ja tapahtumapaikka
- Lankarullakioski
- luonnonkivi
- tiili

Asemapuisto

- 2030-luku
- virtaava tila
- hengailu
- olohuone
- kukkivat puut
- heinät

Asema-aukio

Suunnitelman lähtökohdat ja tavoitteet

Asema-aukio on avoin kaupunkitila Hämeenkadun eli Tampereen pääkadun päätteenä. Nykyään alue on suurilta osin pysäköinti- ja saattoliikennekäytössä. Nämä liikennetoiminnot siirtyvät maanalaissiin tiloihin. Ratkaisu mahdollistaa uusien oleskelualueiden, istutusten ja toimintojen sijoittamisen aukiolle.

Aukio kuuluu RKY-alueeseen Tampereen rautatieasema ja veturitalit ja sijaitsee toisen RKY-alueen päätteessä (Tampereen Hämeenkatu, Hämeensilta ja Keskustori). Aukio sijaitsee kahden 30-luvulla rakennetun arvorakennuksen Tampereen rautatieaseman ja Hotelli Emmauksen (nyk. Hotelli Scandic Tampere City) välissä. Tavoitteena on säilyttää aukiolla 30-luvun henki ja yhdistää alue luontevasti uuteen kaupunkitilaan.

Läpikulkuliikenne aukiolla on vilkasta. Aukion läpi vaihdetaan joukkoliikennevälineestä toiseen sekä kuljetaan ratapihan alittaviin tunnelihin.

Yleisesti tavoitteena on luoda Tampereen asema-aukiosta kaupungin keskeisimpien osien identiteettiä vahvistavaa ja uniikkia ulkotilaa korkeatasoisella maisema-arkkitehtuurilla, joka yhdistää uusia elementtejä hienovaraisesti aukion rakennushistoriallisiin arvoihin.

Suunnitelman sisältö ja maisema-arkkitehtuuri

Tampereen rautatieaseman pääsisäänkäynnin edusta säilytetään avoimena ja se päällystetään luonnonkivilaatoituksella, joka jatkuu yhtenäisenä aaltoilevana aiheena läpi Asema-aukion ja Asemapiiston. Näkymät Hämeenkadulta ja Rautatienkadulta pääsisäänkäynnin julkisivulle pidetään täysin avoimina.

Matkakeskustunnelin edustalla aukio muuttuu puistomaisemmaksi. Matkakeskustunnelin edustalla on runsaasti julkisista oleskelutilaa istutusalueiden laidoilla. Aukion keskellä on avointa tilaa ja aukion laidoilla aseman kyljessä kahviloiden ja ravintoloiden terasseja.

Suurin osa aukion puista sijaitsee "maanvaraisilla" alueilla, joten aukiolle saadaan isoksi kasvavia puita. Puuistutuksissa käytetään katu-putaimia ja puuston oksakorkeus pidetään hoidon avulla korkeana, jotta puut eivät peitä näkymiä katselukorkeudella. Istutuksissa suositetaan kukkivia perennoja ja koristeheiniä.

Rautatieasema ja asema-aukio sekä Hotelli Emmaus juuri valmistuneena vuonna 1936. Taustalla Tammelan sillan purku käynnissä. Panoraama kahdesta kuvasta. E.M.Staf. Vapriikin Kuva-arkisto

Asemapuisto

Suunnitelman lähtökohdat ja tavoitteet

Asemapuisto on uusi julkinen kaupunkitila, joka yhdistää Asema-aukion rautatien päälle rakennettavaan kansialueeseen monitoimiareenoihin. Pohjoisosassa korko on +92. Korkeustasolla +96 on yhteys rautatieaseman laiturille, ja suurin osa puistosta on tasossa +105.

Suurin osa puistosta rakennetaan junaradan yläpuolelle kannelle. Kannen alle rakennetaan polkupyöräpysäköintilaitos sekä liiketiloja.

Puiston itäpuoli Rautatienkadun varrella rajautuu liiketiloihin, joiden lattiakorot ovat noin tasoilla +90.5 ja +91.8. Tavoitteena on, että liiketiloihin pääsee kulkemaan esteettömästi puiston puolelta.

Puiston tavoitteena on luoda vehreä ja korkeatasoinen kaupunkilaisten kohtaamispaikka, jonka läpi on miellyttävä kulkea ja joka houkuttelee pysähtymään ja virkistytymään. Puistoa reunustavien rakennusten liiketilat kutsuvat piipahtamaan matkan varrella olevissa liikkeissä. Keskeisen sijaintinsa vuoksi puisto on Tampereen käyntikortti. Moni Nokia Arenan vierailija ei välttämättä käy Tampereen matkallaan muualla kuin rautatieasemalla, Asemapuistossa ja konsertissa tai urheilutapahtumassa.

Lisäksi tavoitteena on sovittaa korkeatasoinen maisema-arkkitehtuuri ympäröiviin rakennuksiin ja alla oleviin tiloihin luontevasti.

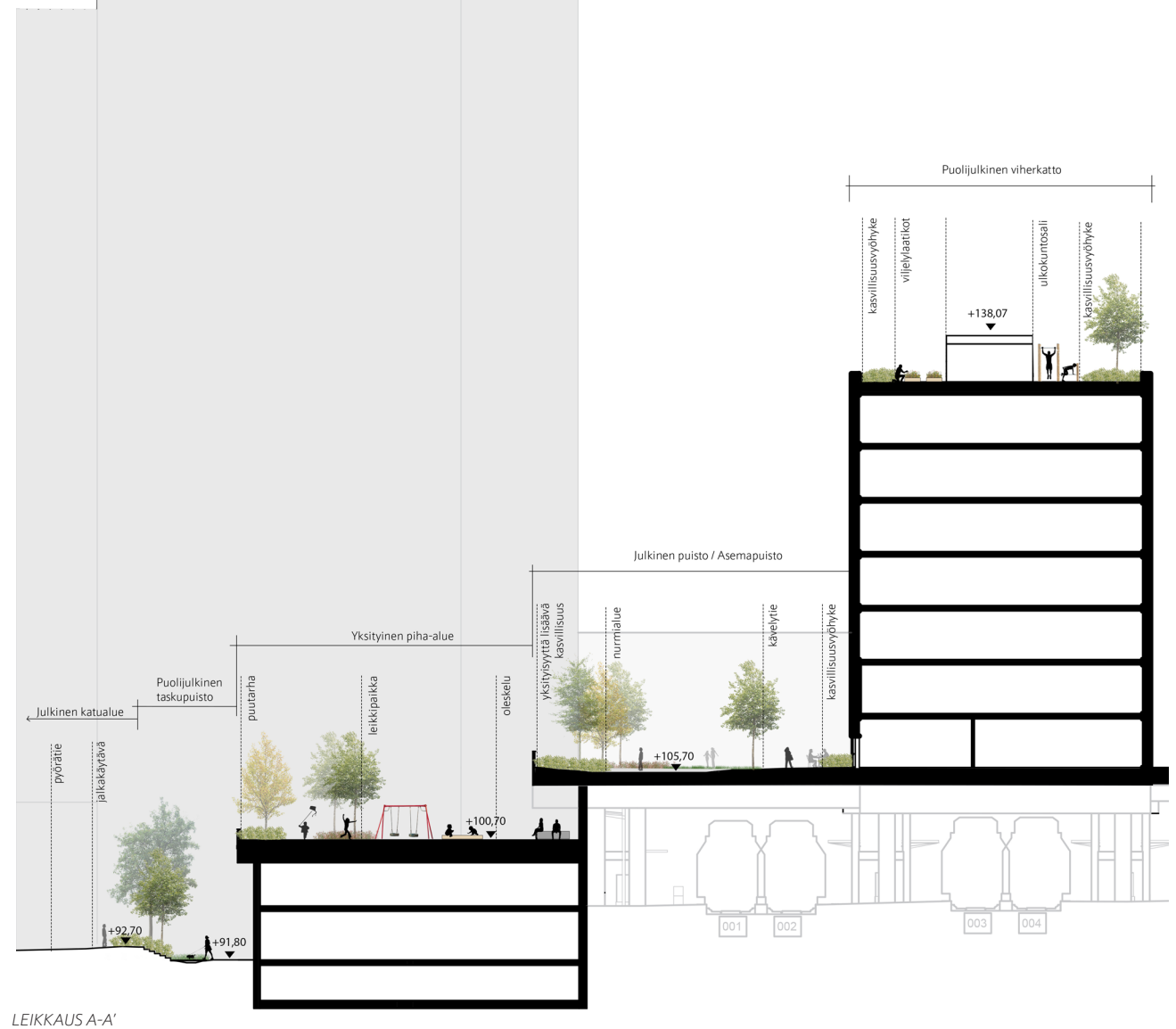

Suunnitelman sisältö ja maisema-arkkitehtuuri

Asemapuiston suunnitelma koostuu loivasti mutkittelevasta, Asema-aukiolle "virtaavasta" reitistä sekä sen varrelle keskittyvistä istutusalueista ja oleskelupaikoista. Monitasoista puistoa rajaavat rakennukset, joiden välistä avautuu näkymä kannen ja Asema-aukion välille.

Asema-aukion ja Asemapuiston läpi kulkeva reitti nousee esteettömästi Asemapuiston pohjoispäässä tasolta +92 tasolle +96 ja +105. Tasolla +96 on kulku rautatieaseman laiturille 1 ja Asemapuisto jatkuu tasolla +105. Asemapuiston pohjoispäässä olevien portaiden yhteyteen on esitetty muun muassa oleskeluun tarkoitettuja istuskeluportaita. Reitti Asemapuistosta Pohjoiskannelle jatkuu noin tasossa +105 ja laskeutuu Pohjoiskannen matkalla Sorinsillalle tasolta +105 tasolle +103. Asemapuistoon nousee Rautatienkadulta portaat sekä julkinen hissiyhteys Otavalankadun risteyksestä tasolta +91 sekä Suvantokadun risteyksestä tasolta +95.

Perennoista ja heinistä koostuva kasvillisuus aaltoilee reitin mukana. Kasveissa suositaan lajeja, jotka ovat näyttäviä ympäri vuoden – esimerkiksi talventörröttäjiä ja ikivihreitä kasveja. Lähellä reittiä kasvit ovat matalia ja kauempana reitistä hieman korkeampia. Perennat ovat korkeudeltaan matalahkoja ja jäävät silmän korkeuden alapuolelle. Pohjoisosassa puistoa, maanvaraisilla alueilla, puut ovat suurikokoisia vaahteroita ja jalopähkinöitä, mutta puiston kapeammassa eteläosassa suositaan pienempiä kukkivia puita kuten kirsikoita ja kookkaita pensaita. Puun taimina käytetään katupuutaimia ja puiden oksakorkeus pidetään korkeana, jotta puiston eri osien välillä on näköyhteys, mikä edistää turvallisuudentunnetta.

Kansirakentamisen näkökulmia

Kansirakentaminen asettaa suunnittelulle ja rakentamiselle rajoituksia ja haasteita. Kansirakenteen puuston sijaintia ohjaavat muun muassa kannen alle asettuvat rakennepylväät. Puut on sijoitettu näiden päälle, jotta painokuorma kohdistuu kannen kantavimpiin kohtiin.

Puisto rakennetaan pääosin junaradan, asemakeskuksen liiketilojen, huoltopihan ja pyöräpysäköintilaitoksen päälle. Puiston pinnantasausta on yhteensovitettu rakennusten viitesuunnitelman kanssa, jotta kasvualustoille ja rakenteille jää riittävästi tilaa. Kansirakenteen päälle voidaan tehdä kevennetty täyttö, (ks. leikkaus A-A') jotta sisäänkäynnit liiketiloihin saadaan luonteviksi.

Kansirakentamisessa hulevesien hallinta vaatii erityistä suunnittelua. Suurin osa Asemapuiston hulevesistä ohjataan hulevesikouruun, joka johtaa vedet kannen reunan kautta pois kansialueelta radan ulkopuolelle. Kiveysten asennuksessa tulee käyttää kalkitonta tai hyvin vähäkalkista maakostea betonia, ettei betonista liukeava kalkki tuki kaivoja.

LEIKKAUS B-B'

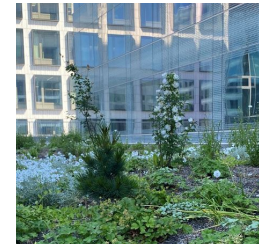
Erilaisia kasvikattoa kasvualustapaksuuksineen

120 mm

300 mm

350 mm

600 mm

Näkymä Asemapuiston eteläosasta kohti pohjoista.